

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp — HE 152/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 152/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 12/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tilauskoulutusta koskevan uudistuksen vaikutuksia tilauskoulutuksen laatuun, korkeakoulujen perustoimintaan sekä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kehittymiseen ja raportoi seurantatulokset.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja varmistaa, että uusien tehtävien toteuttaminen ei vaaranna korkeakoulujen mahdollisuutta hoitaa tutkintokoulutusta ja tutkimusta koskevia perustehtäviään.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 9 §, 36 §, 36 a §, 40 §:n 2 momentti, 46 §:n 2 momentti ja 49 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti laissa 940/2017, 7 §:n 1 momentti laissa 1172/2014, 9 § laissa 1600/2015, 36 ja 36 a § laissa 256/2015, 40 §:n 2 momentti laissa 315/2011, 46 §:n 2 momentti osaksi laissa 1349/2010 ja 49 §:n 3 momentti laissa 954/2011, sekä *lisätään* lakiin siitä lailla 1707/2015 kumotun 92 a §:n tilalle uusi 92 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

1 §

Soveltamisala

Yliopistoja ovat:

- 1) Helsingin yliopisto;
 - 2) Itä-Suomen yliopisto;
 - 3) Jyväskylän yliopisto;
 - 4) Lapin yliopisto;
 - 5) Oulun yliopisto;
 - 6) Turun yliopisto;
 - 7) Vaasan yliopisto;
 - 8) Åbo Akademi;
 - 9) Lappeenrannan—Lahden teknillinen yliopisto LUT;
 - 10) Svenska handelshögskolan;
 - 11) Taideyliopisto;
 - 12) *Aalto-yliopistona* toimiva Aalto-korkeakoulusäätiö;
 - 13) *Tampereen yliopistona* toimiva Tampereen korkeakoulusäätiö.
-

2 §

Tehtävät

Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

7 §

Tutkinnot ja muu koulutus sekä tutkintorakenne

Yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä, taiteellisia ja ammatillisia jatkotutkintoja. Yliopistot voivat järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta.

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

9 §

Tilauuskoulutus

Yliopisto voi järjestää opiskelijaryhmälle korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta niin, että koulutuksen tilaa ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö (*tilauuskoulutus*).

Tilauuskoulutukseen osallistuvaan sovelletaan tämän lain 37, 37 a, 37 b, 43 a—43 d, 45, 45 a, 45 b, 82, 83, 83 a, 84, 84 a, 85 ja 86 §:ää. Tilauuskoulutuksena annettavan opetuksen on liityttävä sellaiseen perus- tai jatkokoulutukseen, jossa yliopistolla on tutkinnonanto-oikeus. Tilauuskoulutuksen järjestäminen ei saa heikentää yliopiston antamaa perus- tai jatkokoulutusta. Yliopisto ei saa järjestää tilauuskoulutusta, jos on ilmeistä, että koulutus tilataan siinä tarkoituksessa, että tilauuskoulutukseen osallistuvat voisivat välttää 36 §:n mukaisen opiskelijavalinnan.

Yliopiston on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauuskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

36 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijat ottaa yliopisto. Opiskelija otetaan suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, jompaakumpaa näistä tutkinnoista, jatkotutkintoa tai erikoistumiskoulutusta.

Yliopisto ottaa siirto-opiskelijoita. *Siirto-opiskelijalla* tarkoitetaan korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettua opiskelijaa, jonka opiskeluoikeus siirtyy korkeakoulusta toiseen tai korkeakoulun sisällä tutkinnosta toiseen. Siirto-opiskelijat yliopiston sisällä voidaan valita erikseen muista siirto-opiskelijoista.

Yliopisto päättää opiskelijavalinnan perusteista. Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Jonkin kieliryhmän koulutustarpeen turvaamiseksi voidaan yhdenmukaisista valintaperusteista rajoitetusti poiketa.

36 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijavalinta järjestetään korkeakoulujen yhteishakuna lukuun ottamatta valintaa jatkotutkintoon johtavaan koulutukseen. Yhteishaussa käytetään valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettua opiskelijava-

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

lintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yliopisto voi käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa ottaessaan:

1) opiskelijoita sellaiseen rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuuden yliopisto on määritellyt erikseen ja jonka hakua ei voida järjestää yhteishaun aikataulussa;

2) opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen;

3) opiskelijoita suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen, jonka haku järjestetään samassa yhteydessä vastaavan vieraskielisen koulutuksen haun kanssa;

4) siirto-opiskelijoita;

5) opiskelijoita avoimessa korkeakouluopetuksessa suoritettujen opintojen perusteella;

6) opiskelijoita yhteishaussa täyttämättä jääneille opiskelupaikoille.

Yliopisto voi järjestää erillisvalinnan joustavana valintana siten, että opiskelijaksi ottamista koskeva päätös tehdään hakemuskohtaisesti, ja valinta päättyy, kun hakukohteeseen on valittu riittävä määrä opiskelijoita.

40 §

Alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteelliset suorittamisajat

Ylemmän korkeakoulututkinnon tavoitteellinen suorittamisaika on:

1) eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavassa koulutuksessa kolme lukuvuotta;

2) lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavassa koulutuksessa kolme lukuvuotta, kun koulutukseen kuuluu alempi korkeakoulututkinto, ja kuusi lukuvuotta, kun koulutukseen ei kuulu alempaa korkeakoulututkintoa;

3) hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavassa koulutuksessa kaksi ja puoli lukuvuotta, kun koulutukseen kuuluu alempi korkeakoulututkinto, ja viisi ja puoli lukuvuotta, kun koulutukseen ei kuulu alempaa korkeakoulututkintoa;

4) musiikin maisterin ja psykologian maisterin tutkintoon johtavassa koulutuksessa kaksi ja puoli lukuvuotta; ja

5) muuhun tutkintoon johtavassa koulutuksessa kaksi lukuvuotta; kansainvälisenä yhteistyönä järjestettävään tutkintoon johtavassa koulutuksessa yliopisto voi kuitenkin päättää tavoitteelliseksi suorittamisajaksi kahden lukuvuoden sijasta yksi tai puolitoista lukuvuotta.

46 §

Ylioppilaskunta

Ylioppilaskunnan erityisenä tehtävänä on:

1) nimetä opiskelijoiden edustajat 3 luvussa tarkoitettuihin yliopiston toimielimiin; sekä

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

2) osallistua tarvittaessa terveydenhuoltolain (1326/2010) 17 §:ssä ja sairausvakuutuslain (1224/2004) 13 luvun 11—14 §:ssä säädettyjen opiskelijan perusterveydenhuoltoa koskevien tehtävien toteuttamiseen.

49 §

Valtion rahoituksen määräytymisperusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistoille perusrahoitusta laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myös myöntää yliopistoille tuloksellisuusrahoitusta yliopiston tuloksellisen toiminnan perusteella sekä muuta harkinnanvarais- ta rahoitusta.

92 a §

Viittaukset Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon

Mitä muussa laissa tai asetuksessa säädetään Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta, tarkoittaa 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen Lappeenrannan—Lahden teknillinen yliopisto LUTia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Lain 36 ja 36 a § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020, ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita 1 päivänä elokuuta 2020 tai sen jälkeen alkavaan koulutukseen. Lain 40 §:n 2 momentti tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2020, ja sitä sovelletaan opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa 1 päivänä elokuuta 2020 tai sen jälkeen.

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 4 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti, 25 §:n 3 momentti, 28 ja 28 a §, 41 §:n 1 momentti sekä 43 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 10 §:n 1 momentti laissa 1173/2014, 13 § laissa 1601/2015, 14 §:n 2 momentti laissa 325/2015 sekä 28 ja 28 a § laissa 257/2015, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

4 §

Tehtävät

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen.

10 §

Ammattikorkeakoulussa annettava opetus

Ammattikorkeakoulussa annetaan sille myönnetyn toimiluvan rajoissa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta ja ammatillista opettajankoulutusta. Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoulu antaa todistuksia ammattikorkeakoulussa suoritetuista opinnoista. Ammattikorkeakoulun antamista todistuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Tilauuskoulutus

Ammattikorkeakoulu voi järjestää opiskelijaryhmälle korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta niin, että koulutuksen tilaa ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö (*tilauuskoulutus*).

Tilauuskoulutukseen osallistuvaan opiskelijaan sovelletaan tämän lain 25—27, 33—40 ja 57—61 §:ää. Tilauuskoulutuksena annettavan opetuksen on liityttävä ammattikorkeakoulun toimiluvassa määrättyyn koulutustehtävään. Tilauuskoulutus ei saa heikentää ammattikorkeakoulun antamaa perus- tai jatkokoulutusta. Ammattikorkeakoulu ei saa järjestää tilauuskoulutusta, jos on ilmeistä, että koulutus tilataan siinä tarkoituksessa, että tilauuskoulutukseen osallistuvat voisivat välttää 28 §:n mukaisen opiskelijavalinnan.

Ammattikorkeakoulun on perittävä koulutuksen tilaajalta tilauuskoulutuksen järjestämisestä vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu. Koulutuksen tilaajalla on oikeus periä tilauuskoulutukseen osallistuvilta opiskelijoilta sen sijaintivaltion lainsäädännön tai oman käytäntönsä mukaisia maksuja. Tilaaja ei voi kuitenkaan periä maksuja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisilta eikä niiltä, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Tilaaja ei voi periä maksuja myöskään niiltä, joilla on ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetty Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäseniltä. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia.

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

14 §

Opetussuunnitelmat ja opintojen tavoitteelliset suorittamisajat

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisia opintoja. Erityisestä syystä tutkinto voi olla tätä pidempi. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puolentoista lukuvuoden päätoimisia opintoja. Ammattikorkeakoulu voi kuitenkin päättää, että kansainvälisenä yhteistyönä järjestettävään ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata kahden lukuvuoden päätoimisia opintoja. Ammattikorkeakoulun on järjestettävä tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot niiden laajuutta vastaavassa ajassa (*tavoitteellinen suorittamisaika*).

25 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi se, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon, tai se, jolla ammattikorkeakoulu katsoo muutoin olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on lisäksi vähintään kahden vuoden työkokemus asianomaiselta alalta ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon jälkeen. Vaadittavan työkokemuksen tulee olla kertynyt sen lukukauden alkuun mennessä, jolloin koulutus alkaa. Käsi- ja taideteollisuusalalla, viestintä- ja kuvataidealalla, teatteri- ja tanssialalla sekä musiikkialalla työkokemuksen asemesta voidaan vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toiminta. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittaneelta voidaan vaadittavaksi työkokemukseksi hyväksyä opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen saatu työkokemus asianomaiselta alalta.

28 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijat ottaa ammattikorkeakoulu. Opiskelijat otetaan suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa, ylempää ammattikorkeakoulututkintoa tai erikoistumiskoulutusta.

Ammattikorkeakoulu ottaa siirto-opiskelijoita. *Siirto-opiskelijalla* tarkoitetaan korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettua opiskelijaa, jonka opiskeluoikeus siirtyy korkeakoulusta toiseen tai korkeakoulun sisällä koulutuksesta toiseen siten, että tavoitetutkintoon liitettävä tutkintonimike vaihtuu. Siirto-opiskelijat ammattikorkeakoulun sisällä voidaan valita erikseen muista siirto-opiskelijoista.

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

Ammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista. Hakijat voidaan erilaisen koulustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita.

28 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Opiskelijoiden valinta ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin järjestetään korkeakoulujen yhteishaussa. Yhteishaussa käytetään valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ammattikorkeakoulu voi käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa ottaessaan:

1) opiskelijoita sellaiseen rajatulle kohderyhmälle suunnattuun koulutukseen, johon hakevien kelpoisuuden ammattikorkeakoulu on määritellyt erikseen ja jonka hakua ei voida järjestää yhteishaun aikataulussa;

2) opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen;

3) opiskelijoita suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen, jonka haku järjestetään samassa yhteydessä vastaavan vieraskielisen koulutuksen haun kanssa;

4) siirto-opiskelijoita;

5) opiskelijoita avoimessa korkeakouluopetuksessa suoritettujen opintojen perusteella;

6) opiskelijoita yhteishaussa täyttämättä jääneille opiskelupaikoille.

Ammattikorkeakoulu voi järjestää erillisvalinnan joustavana valintana siten, että opiskelijaksi ottamista koskeva päätös tehdään hakemuskohtaisesti, ja valinta päättyy, kun hakukohteeseen on valittu riittävä määrä opiskelijoita.

41 §

Opiskelijakunta

Ammattikorkeakoulussa on opiskelijakunta, johon voivat kuulua tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Opiskelijakunta voi hyväksyä jäsenikseen myös muita ammattikorkeakoulun opiskelijoita. Opiskelijakunnan tarkoituksena on toimia jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiään. Opiskelijakunnan tehtävänä on omalta osaltaan valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Opiskelijakunnan erityisenä tehtävänä on:

1) nimetä opiskelijoiden edustajat 4 luvussa tarkoitettuihin ammattikorkeakoulun toimielimiin; sekä

2) osallistua tarvittaessa terveydenhuoltolain (1326/2010) 17 §:ssä säädetyn opiskeluterveydenhuollon ja sairausvakuutuslain (1224/2004) 13 luvun 11—14 §:ssä säädettyjen opiskelijan perusterveydenhuoltoa koskevien tehtävien toteuttamiseen.

Eduskunnan vastaus EV 198/2018 vp

43 §

Valtion rahoituksen määräytymisperusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää ammattikorkeakouluille perusrahoitusta laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuspolitiikan ja tutkimus- ja kehittämisselityikan tavoitteiden perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myös myöntää ammattikorkeakouluille tuloksellisuusrahoitusta ammattikorkeakoulun tuloksellisen toiminnan perusteella sekä muuta harkinnanvaraista rahoitusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Lain 25 §:n 3 momentti, 28 ja 28 a § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020, ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita 1 päivänä elokuuta 2020 tai sen jälkeen alkavaan koulutukseen. Lain 14 §:n 2 momentti tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2020, ja sitä sovelletaan opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa 1 päivänä elokuuta 2020 tai sen jälkeen.

Helsingissä 18.12.2018

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri